UUTISET

Turve on todella hyvä kuivike ja tietyllä lailla ainutlaatuinen, mutta aika pitkälle päästään muillakin ratkaisuilla. **KOTIELÄINASIANTUNTIJA LEENA SUOJALA, MTK**

PTT:N TALOUSTUTKA

Euroa tarvitaan

Eurokriisissä on edetty vaiheeseen, jossa valuuttaunionin hajoaminen osittain tai kokonaan on noussut realistiseksi vaihtoehdoksi. Ennen pilkkomispuuhia on kuitenkin syytä kerrata, miksi euro oikein tuli otettua käyttöön.

Pohjimmiltaan yhteisvaluutan tarve kumpuaa talouden kansainvälistymisestä ja keskinäisriippuvuuden kasvusta. Koko EU on vastausta siihen, että kasvavaa osaa asioista ei voida enää ratkaista kansallisella tasolla. Esimerkiksi talouskysymyksissä pienistä valtioista ei yksinkertaisesti oikein ole globaalien yritysten ja markkinoiden vastinpariksi.

Euroopan unionin kehitykseen on puolestaan koko ajan kuulunut myös ajatus jonkinlaisesta valuuttaunionista. Vapaasti vaihdettavat kansalliset valuutat olisivat kovin hankalia euromaille. Pienten ja pitkälle integroituneiden talouksien valuuttakurssimuutokset aiheuttaisivat epävarmuutta ja taatusti myös eripuraa. Elo yhteismarkkinoilla muodostuisikin todennäköisesti kiviseksi.

Lähes koko EU:n historian ajan EU-mailla onkin ollut käytössä valuutan vaihtelua rajoittavia mekanismeja. Ne eivät ole kuitenkaan toimineet kovin hyvin.

Ensimmäisenä oli länsimaiden yhteinen Bretton Woods -järjestelmä. Muut valuutat oli sidottu dollariin ja dollari kultaan. Järjestelmän kaaduttua 1971 EU-maat sopivat valuuttojensa keskinäisistä sallituista vaihteluväleistä. Tämäkään järjestely ei kauan kestänyt markkinoiden painetta ja 1979 siirryttiin formaalimpaan ERM-järjestelmään. Kuten arvata saattaa, myös se joutui kärsimään markkinaturbulenssista.

Kaikilla kansallisista valuutoista muodostuvilla valuuttajärjestelmillä on uskottavuusongelma. Markkinat tietävät, että kovan paikan tullen sopimuksista ei pidetä kiinni. Niistä irrottautuminen kun käy kovin helposti. Sopimuksilla sidotut valuutat ovat siis alttiita spekulatiivisille hyökkäyksille.

Valuuttaunionilla haluttiin poistaa tämä ongelma. Valuuttaunionista ei niin vain erota. Peruuttamaton valuuttaunioni poistaisi siis sekä valuuttakurssiriskin – ja epävarmuuden – että mahdollisuuden spekuloida valuuttaa vastaan.

Nyt testataan, kuinka peruuttamaton valuuttaunioni lopulta on. Yhdenkin euromaan eroaminen heikentäisi koko valuuttaunionin uskottavuutta merkittävästi. Kun ovi on kerran avattu, valuuttaunionista tulisi paljon alttiimpi spekulaatioille myös tulevaisuudessa. Kovin kevyesti ei ongelmamaille kannata siis näyttää ovea.

Koko euron hajoaminen puolestaan asettaisi myös EU:n kehityksen kyseenalaiseksi. Poliittinen integraatio ottaisi takapakkia ja jäisi väistämättä jälkeen talouden integraatiosta. EU-maista tulisi paljon nykyistä enemmän sivustakatsojia markkinakentillä.

JANNE HUOVARI
on PTT:n ekonomisti

janne.huovari@ptt.fi

Kilometrikorvauksia leikataan myös vähän ajavilta

Verottoman kilometrikorvauksen leikkaus on laajenemassa koskemaan myös vähän työssään ajavia, kirjoitti Helsingin Sanomat sunnuntaina.

Yleinen kilometrikorvaus laskee valtiovarainministeriön lakiluonnoksen mukaan 45:stä 43 senttiin.

Työssään paljon ajavien kilometrikorvaus lähes puolittuu. Jatkossa paljon ajaville maksetaan kilometrikorvausta 25 senttiä kilometriltä.

Ministeriö perustelee uudistusta sillä, että nykyinen korvaus on auton käytön kustannuksia suurempi. Uudistuksella haetaan jopa 70 miljoonan euron säästöjä.

Lopullisesti hallitus päättää asiasta elokuun budjettineuvotteluissa. Kokoomuksen ja SDP:n eduskuntaryhmissä leikkaus on herättänyt vastustusta. Myös etujärjestöt ovat suhtautuneet suunnitelmaan kielteisesti.

STT

Joka viides osti harmaan auton

Harmaa on auton väreistä suomalaisten suosikki, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin tiedoista ilmenee.

Alkuvuonna ensirekisteröitiin eniten harmaita autoja. Joka viides ensirekisteröidyistä henkilöautoista oli harmaa.

Harmaa syrjäytti punaisen yleisimpänä auton värinä viime vuonna. Nyt Suomen teillä liikkuu harmaita autoja Trafin mukaan 30 000 enemmän kuin punaisia.

Harmaiden, hopeanväristen ja mustien autojen suosio on kasvanut halki 2000-luvun. Myös ruskeiden ja beigeautojen suosio on lisääntynyt viime vuosina.

Pitkään suosikkina pysytellyt punainen pitää edelleen kakkossijaa koko ajoneuvokannassa.

MT–STT

OSTETAAN TÄPLÄRAPUJA

Maksamme Helsinkiin toimitetusta elävästä ravusta alkaen 0,70 euroa (alv 0%)
Minimikoko +10 cm
Minimi toimituserä 300 kpl

Mustapekka GOURMET

Täplärapujen suosio on vuosi vuodelta kasvanut. Samalla se onkin levinnyt ympäriinsä Suomen lampiin ja järviin. Nyt mahdollisuus yhdistää ravustusharrastus ja ansioiden hankkiminen.

Tiedustelut:
sähköpostitse: lahiruoka@k-mustapekka.fi
Puhelimitse: 040-5440064, kauppias Jouni Ekholm

K SUPERMARKET Tavallista parempi Ruokakauppa Mustapekka
Käpylän asema, Mäkitorpantie 1 • www.facebook.com/KMustapekka

Karjatilojen kuivikepula näyttää todennäköiseltä

Kostea kesä on haitannut monen muun asian ohella merkittävästi myös turpeen tuotantoa.

”Tilanne on surkea”, kiteyttää myyntijohtaja **Ari Huunonen** Vapolta.

Vapolla on koossa vasta noin kolmannes tavoitellusta kuiviketurpeesta.

Ongelmaa pahentaa se, että kuluva kesä on jo kolmas vaikea peräkkäin. Ylivuotisia varastoja ei enää ole.

Jo toukokuussa eioon myyminen oli lähellä ja vuodenvaihteessa se näyttää todennäköiseltä.

”Silloin aletaan kaapia varastoja lusikalla. Uusia asiakkaita emme voi ottaa.”

Vapolla on asiakkaana 3 500 kotieläintilaa, ja yhtiön markkinaosuus kuiviketurpeessa on 60–70 prosenttia, Huunonen arvioi.

Pahimmillaan pula kuivikkeesta saattaa johtaa eläinten vähentämiseen.

”Tiloilta on tullut viestiä, että eläimiä joudutaan teurastamaan, jos kuiviketta ei saa.”

”Tuonti epätodennäköistä”

Tilanne on Huunosen mukaan yhtä huono Ruotsissa ja Baltiassa. Venäjästä hänellä ei ole tietoa, mutta Kanadassa tuotanto on onnistunut hyvin.

Huunonen ei silti usko, että missään riittäisi volyymejä tuontiin.

”Tai kuljetuskustannukset nousisivat niin korkeiksi, ettei tiloilla riitä maksukyky.”

Vapon toive on, että uusien soiden avaamista pohdittaisiin kuiviketurpeen saannin turvaamiseksi. Kuiviketurve nostetaan suon pinnasta.

Yksityisillä parempi tilanne

Vieremäläinen turveyrittäjä **Hannu Piippo** Heinäsuonturve Oy:stä ei täysin allekirjoita pulaa kuiviketurpeesta.

”Ei mahdottomasti ole saatu nostettua, mutta kyllä sitä aika pitkälle riittää.”

Piippo toimittaa kotieläintiloille 30 000–40 000 kuutiota kuiviketurvetta vuosittain.

”Nykyiset asiakkaat saadaan ainakin palveltua, ja on mahdollista ottaa uusiakin.”

Piippo korostaa, että turvetuotannossa on normaalia, etteivät kaikki kesät ole yhtä hyviä. ”Sateelle ei voi mitään, se pitää tässä hommassa muistaa.”

MARKKU VUORIKARI

Teemu Savikko työskentelee urakoitsijana Vapon omistamalla Röyhyn suolla. Savikon mukaan turvepulasta ei vielä näy merkkejä.

Runsas puolet koossa

Pöytyällä Varsinais-Suomessa yrittäjä **Janne Pitkänen** on saanut nostettua runsaan puolet kauden kuiviketurpeen tavoitteesta.

”Ei olla lähelläkään sitä, mitä halutaan.”

Nykyisellä määrällä Pitkänen pystyy palvelemaan asiakkaitaan kevättalveen asti. Se tosin riippuu osaksi siitä, milloin suo jäätyy ja talviaumoja päästään hakemaan käyttöön.

”Yleensä suo alkaa kantaa tammikuun lopulla.”

Juuri ennen uuden kauden alkua turve saattaa pahimmillaan loppua kesken.

Poutasää auttaisi vielä

Pitkänen ei ole vielä täysin heittänyt toivoa tämänhetkistä paremman varaston keräämisestä.

Kolme vajaan viikon mittaista poutajaksoa voisi pelastaa tilanteen ainakin määrällisesti.

”Keväällä tarvittavia turpeita saadaan varmaan vielä korjattua, mutta syksyn laatu ei ole yleensä hääviä.”

Pitkäsen mukaan hankala kesä on muutenkin verottanut kuiviketurpeen laatua.

”Kun turvetta otetaan väkisin, säilyvyys heikkenee.”

Lisäksi kostean turpeen imukyky on heikompi, minkä vuoksi turvetta joudutaan käyttämään tavallista enemmän.

”Kuivikekäyttö unohtuu usein”

Pitkäsen toiminnasta noin kolme neljännestä perustuu kuiviketurpeeseen. Asiakkaina on toista sataa kotieläintilaa.

Yrittäjää harmittaa, että kuivikekäyttö usein unohtuu, kun keskustellaan turpeen ympäristöhaitoista.

”On siinä etujakin, esimerkiksi broileituotannon ja lehmien utareterveyden kannalta.”

TERHI TORIKKA

Puintisäät ratkaisevat, riittääkö kuivike

Turpeen heikolta näyttävä saatavuus kääntää tuottajien katseet jännityksellä puintikauteen.

”Olkea paalataan mahdollisimman paljon”, naudanlihan tuottaja **Jaakko Anttonen** Joroisilta sanoo.

”Toivottavasti kelit eivät ole puintiaikaan yhtä huonot kuin rehuntekoaikaan.”

Anttonen käyttää lähes 500-päisen lihakarjansa kuivittamiseen turvetta ja olkea.

Turvetta kuluu noin rekkakuormallinen, eli 150 kuutiota vuodessa. Kustannukset ovat melkoiset, mutta isäntä pitää turvetta kilpailukykyisenä sen hyvien ominaisuuksien vuoksi.

Turvepulan uhatessa hän sai ostettua ison erän katon alle varastoon.

Olki toimii pakkasilla hyvin

Jos pula turpeesta tulee, oljen merkitys tilalla kasvaa.

”Ja jos kumpaakaan ei saa, täytyy mahdollisesti jarruttaa tuotantoa. On tärkeää, että kuivitus on kunnossa.”

Anttosen mukaan olki toimii etenkin pakkaskaudella jopa turvetta paremmin, koska se ei jäädy.

Märkänä aikana, kuten syksyllä, turpeen ominaisuudet taas ovat voittamattomat. ”Oljen imukyky ei riitä.”

Viime syksynä oli hetkiä, jolloin Anttonen ei saanut turvetta. Silloin pärjättiin oljella.

”Se sujui välttävästi, mutta eläimet tahtoivat likaantua.”

Ruokohelpi ja murskaus mahdollisia

Olkea parempi kuivike on ruokohelpi, jota Anttonen on aikeissa ryhtyä viljelemään. Myös oljen imutehoa voisi parantaa murskaamalla, isäntä pohtii.

”Siitä voisi tulla lähes turpeen veroinen.”

Viimeinen vaihtoehto on hake.

Anttonen kertoo, että Itä-Suomi on turpeen suhteen varsin vahvasti Vapon armoilla, sillä yksityisiä toimijoita ei juuri ole.

”Ainakaan vielä en ole silti huomannut hinnan nousua, onneksi.”

MTK: Luopumiset harvinaisia

Kotieläinasiantuntija **Leena Suojala** MTK:sta toteaa, että joustavuus on myös turveasiassa hyvästä.

”Turve on todella hyvä kuivike ja tietyllä lailla ainutlaatuinen, mutta aika pitkälle päästään muillakin ratkaisuilla.”

Suojala toteaa, että vaihtoehdot ovat pitkälti kiinni tilan rakennuksista, työvoimasta ja omista voimavaroista.

Hän uskoo, että turvepulasta selvitään pääasiassa ilman tuotannosta luopumisia.

”Toki tällainen voi jossain tilanteessa olla se, mikä katkaisee kamelin selän. En kuitenkaan usko, että tuotannosta pelkästään turpeen takia luovutaan.”

TERHI TORIKKA

Kutteri ja olki kakkosvaihtoehtoja

Työtehoseura TTS:n tutkijan **Sakari Alasuutarin** mukaan turpeen loppuessa vaihtoehtoja ovat kutteri ja olki. Kummankaan imukyky ei ole yhtä hyvä kuin turpeen, ja runsas käyttö saattaa tukkia lannanpoistojärjestelmän.

Kutterin etu on vähäinen pöly, haitta mahdollisesti kalliimpi hinta. Olki taas pölisee, ja se pitäisi silputa pieneksi, jotta se imisi.

Sahanpurua Alasuutari ei suosittele kuivikkeeksi, koska märkänä se houkuttelee bakteereita.

Kutterinkaan saatavuus ei ole taattua, sillä samasta raaka-aineesta kilpailee energiapellettituotanto. Oljen saatavuus vaihtelee säiden mukaan.

Alasuutarin mukaan äärimmäisessä kuivikepulassa voi käyttää kaupallista sanomalehtisilppua. Imukyvyltään se vastaa turvetta, mutta kustannukset saattavat olla hieman korkeammat. Saatavuus on hyvä.

Saatavuus riippuu säistä ja rakentamisesta

Kutteria valmistavan Versowoodin toimitusjohtaja **Ville Kopra** kertoo, että kutteria on tehty runsaasti varastoon syksyä ja talvea varten. Purun kulutus on kasvanut, ja Versowood on lisännyt tuotantoa.

Kopra ei osaa arvioida kutterin ja turpeen nykyisiä käyttösuhteita. Hän kuitenkin uskoo, että yritys pystyy vastaamaan mahdollisesti kasvavaan kysyntään. Paljon tosin riippuu säästä.

”Jos tulee kylmä talvi, sahan kuivat jakeet ohjautuvat pellettituotantoon. Se voi syödä kuivikkeen raaka-ainetta. Hintavaikutus jää nähtäväksi.”

Tuotelinjajohtaja **Antti Korpinen** Rautakeskosta kertoo, että kuivikesesonki on parhaillaan käynnissä. Asiakkaat varautuvat sisäruokintakauteen ja hankkivat kuivikkeita varastoon.

Korpisen mukaan kutterinkin toimitusajat ovat pitenemässä. Höylätyn tavaran saatavuus heikkenee rakennustoiminnan hiljentyessä.

KATJA SAHLSTEDT

Kuiviketurve nostetaan suon pintakerroksista. Sen saannin takaamiseksi Vapo haluaisi avata uusia soita.